

KINH ĐẠI BẢO TÍCH

QUYỂN 40

Hán dịch: Đồi Đại Đường, Tam tạng Pháp sư Huyền Trang.

Pháp hội 12: BỒ-TÁT TẠNG (Phần 6)

Phẩm 4: TÁNH CHẴNG NGHĨ BÀN CỦA NHƯ LAI (Phần 4)

Bấy giờ Đức Phật bảo Xá-lợi-phất:

–Này Xá-lợi-phất! Thế nào là Đại Bồ-tát đối với Phật pháp bất cộng chẳng thể nghĩ bàn của Như Lai mà kính tin không lầm, không nghi vui mừng hơn hờ phát ý tưởng hy hữu diệu kỳ?

Này Xá-lợi-phất! Như Lai thành tựu mười tám Phật pháp bất cộng. Do thành tựu mười tám pháp Bất cộng ấy nên Như Lai Ứng Cúng Chánh Đẳng Giác ở giữa đại chúng như sư tử rống tuyên bố rằng: “Ta ở ngôi Thế Tôn chuyển pháp luân lớn mà tất cả thế gian hoặc Người, hoặc Trời, Ma vương, Phạm vương, Sa-môn, Bà-la-môn đều chẳng thể chuyển được đúng pháp.”

Những gì gọi là mười tám pháp Phật bất cộng?

Này Xá-lợi-phất! Như Lai ở đời không có các sự làm lỗi. Vì không làm lỗi nên gọi là Như Lai. Thế nào gọi là không có làm lỗi?

Này Xá-lợi-phất! Thân nghiệp của Như Lai không làm lỗi. Tất cả thế gian, hoặc kẻ ngu người trí đều không thể đúng pháp chỉ trích là Như Lai có lỗi làm nơi thân nghiệp. Vì sao? Vì thân nghiệp của Phật Thế Tôn rốt ráo không lỗi lầm.

Này Xá-lợi-phất! Chư Phật Như Lai bước đi trong đời luôn ngó thẳng đến trước. Tất cả cử chỉ, hoặc xoay mình quay lại, hoặc cúi xuống hoặc ngược lên, đáp y, cầm bát, đến lui qua lại, đi đứng ngồi nằm đều không mất oai nghi, luôn đoan nghiêm tường tự.

Này Xá-lợi-phất! Như khi Như Lai đi vào thành ấp, hoặc lúc trở về, hai bàn chân đạp trên không mà tướng thiên bức luân hiện rõ trên đất, mùi thơm đẹp lạ và hoa sen vàng tự nhiên vọt ra đỡ chân Như Lai. Nếu có tất cả loài hữu tình trong loài súc sinh được chân Phật chạm phải, thì hưởng thọ vui khoái mãn bảy ngày đêm, sau khi chết được sinh về cõi lành an vui.

Này Xá-lợi-phất! Như Lai mặc y phục, y phục ấy chẳng dính vào thân. Như lượng của bốn ngón tay Như Lai, ngọn gió tỳ-lam chẳng lay động được.

Này Xá-lợi-phất! Ánh sáng nơi thân của Như Lai chiếu sáng luôn không ngớt, chạm đến chúng sinh thì làm cho họ vui thích.

Này Xá-lợi-phất! Vì không có tất cả thân tướng lỗi lầm như vậy nên nói là thân nghiệp của Như Lai không có lỗi lầm. Như chính Phật tự chứng thân nghiệp không lỗi lầm, cũng vì chúng sinh tuyên nói pháp ấy khiến họ dứt hẳn thân nghiệp lỗi lầm.

Này Xá-lợi-phất! Ngữ nghiệp của Như Lai không có lỗi lầm. Tất cả thế gian, hoặc người trí kẻ ngu đều không thể chỉ trích là ngữ nghiệp của Như Lai có lỗi lầm. Vì sao? Vì Như Lai là Đấng nói đúng thời, Đấng nói lời như thật, Đấng nói sự thật, Đấng nói phải thời, Đấng làm đúng như lời nói, Đấng khéo giảng giải từ ngữ, Đấng nói lời mà người nghe vui thích, Đấng không nói lặp lại, Đấng nói văn nghĩa trang nghiêm, Đấng phát một âm nào cũng đều khiến

người nghe tin hiểu vui đẹp.

Này Xá-lợi-phất! Vì tất cả lời nói không có tướng lỗi lầm như vậy nên gọi rằng ngữ nghiệp của Như Lai không lầm lỗi. Như tự mình chứng ngữ nghiệp không lỗi, Như Lai cũng vì chúng sinh nói pháp ấy khiến họ dứt hẳn lỗi lầm nơi ngữ nghiệp.

Này Xá-lợi-phất! Tâm niệm của Như Lai không lỗi lầm. Tất cả thế gian, hoặc người trí kẻ ngu không thể rình tìm, đúng pháp chỉ trích được rằng tâm nghiệp của Như Lai có lỗi. Vì sao? Vì Như Lai chẳng xả pháp định thậm thâm mà có thể phát khởi làm những Phật sự, ý chẳng dao động với tất cả pháp mà trí vô ngại nhậm vận thường chuyển nên nói Như Lai tâm nghiệp không lỗi lầm. Như tự mình chứng tâm không lỗi, Như Lai cũng vì chúng sinh mà nói pháp ấy khiến cho họ dứt hẳn lỗi lầm nơi tâm.

Này Xá-lợi-phất! Vì thân, ngữ, tâm không có lỗi lầm như vậy nên gọi đó là pháp Phật bất cộng thứ nhất của Như Lai: Các nghiệp không có lỗi lầm.

Này Xá-lợi-phất! Thế nào là Như Lai phát ngôn, âm thanh không có thô bạo? Vì Như Lai không phát âm một cách thô bạo nên tất cả thế gian, hoặc Ma vương hoặc quyến thuộc Ma, hoặc chư Thiên, hoặc các nhà ngoại đạo đều chẳng thể rình tìm được chỗ sơ suất của Như Lai.

Này Xá-lợi-phất! Âm ngôn của Như Lai vốn không thô bạo, không có khuynh hướng thô bạo. Vì sao? Vì từ lâu Như Lai đã liả hẳn những tham ái và giận hờn. Dù được tất cả chúng sinh tôn kính mà tâm Như Lai chẳng cao hứng. Dù bị khinh khi cũng chẳng có niệm buồn.

Này Xá-lợi-phất! Việc làm của Như Lai không có quá thời và chẳng cứu cánh, cũng chẳng vì việc ấy mà có ăn năn và theo việc ấy mà phát ngôn thô bạo.

Này Xá-lợi-phất! Như Lai không có tranh cãi với thế gian nên không có lời thô bạo. Đức Như Lai luôn dừng ở chánh định vô tranh, không chấp ngã, ngã sở, cũng không có sở thù, rời xa những triền phược nên không có lời thô bạo.

Này Xá-lợi-phất! Như tự mình chứng vô lượng âm ngôn không thô bạo, Phật cũng vì chúng sinh nói pháp ấy, cho họ dứt hẳn những thô bạo. Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ hai của Như Lai: Lời nói không thô bạo.

Này Xá-lợi-phất! Thế nào là Như Lai không quên mất chánh niệm? Vì Đức Như Lai không quên mất chánh niệm nên chẳng bao giờ phát sinh mê loạn với một pháp nào. Vì sao? Vì Như Lai đã trụ trong tinh lự giải thoát Tam-ma-địa, Tam-ma-bát-đề, không si mê. Vì Như Lai quán thấy không chướng ngại những tâm hành động chuyển của các hữu tình, vì theo chỗ đáng dạy mà vì họ tuyên nói diệu pháp không quên mất, vì ở trong các pháp nghĩa giảng giải biện tài không chướng ngại không quên mất, vì đối với quá khứ, vị lai và hiện tại, trí vô ngại thấy suốt vô lượng không quên mất. Như tự mình chứng chánh niệm không quên mất, Như Lai cũng vì chúng sinh nói pháp khiến cho họ chứng được chánh niệm ấy.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ ba của Như Lai: Chánh niệm không quên mất.

Này Xá-lợi-phất! Thế nào là Như Lai không có tâm chẳng định?

Này Xá-lợi-phất! Khi đi, đứng, ngồi, nằm, hoặc ăn uống, hoặc nói nín, Như Lai luôn ở sâu trong định không bao giờ rời xa. Vì sao? Vì Như Lai chứng được Thiền định ba-la-mật-đa thậm thâm tối thắng, đã thành tựu tinh lự thậm thâm không chướng, không ngại.

Này Xá-lợi-phất! Không có loại hữu tình nào hoặc nhập định hay xuất định mà có thể thấy được tâm và tâm sở của Như Lai, chỉ trừ lúc Như Lai dùng thần lực gia bị cho họ. Như tự mình đã chứng được tâm thường ở trong chánh định, Như Lai cũng vì các hữu tình nói pháp ấy làm cho họ rời hẳn tâm tán loạn.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ tư của Như Lai: Không có tâm chẳng định.

Này Xá-lợi-phất! Thế nào là Như Lai không có các tư tưởng khác? Nếu có tư tưởng khác thì có thể có tâm niệm không bình đẳng. Tâm Như Lai thường bình đẳng nên đối với tất cả pháp, Như Lai không có tư tưởng khác.

Này Xá-lợi-phất! Như Lai với các cõi Phật không có tư tưởng khác lạ, vì cõi Phật như hư không. Với các hữu tình, Như Lai không có các loại tướng, vì tánh hữu tình vô ngã. Với chỗ chư Phật, Như Lai không có các tư tưởng khác, vì trí bình đẳng pháp tánh không có sai biệt. Với tất cả pháp, Như Lai không có các tư tưởng khác, vì pháp lìa dục tánh nó bình đẳng. Với người trì giới, Như Lai không yêu; với người phá giới, Như Lai không giận; với kẻ ân đền đền đáp; với kẻ oán không lòng hại; với người được độ đều bình đẳng; với kẻ tà định không có lòng khinh mạn, đều bình đẳng an trụ trong tất cả các pháp, vì thế nên nói Như Lai không có tư tưởng khác. Như tự mình đã chứng không có tư tưởng khác, Như Lai cũng vì chúng sinh mà tuyên nói pháp ấy làm cho họ dứt hẳn các thứ tư tưởng khác.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ năm của Như Lai: Không có tướng khác.

Này Xá-lợi-phất! Thế nào là Như Lai chẳng biết rõ mà xả?

Này Xá-lợi-phất! Như Lai đã tu tập xong Thánh đạo mà chứng đức xả ấy, chẳng phải là chưa tu Thánh đạo mà chứng. Đức Như Lai đã tu nơi tâm, đã tu nơi giới, đã tu nơi tuệ mà chứng đức xả ấy, chẳng phải chưa tu mà chứng.

Này Xá-lợi-phất! Đức xả của Như Lai là tùy theo trí tuệ mà hiện hành, chẳng phải tùy ngu si. Đức xả của Như Lai là xuất thế, chẳng theo thế gian. Đức xả của Như Lai là bậc Thánh là xuất ly; chẳng phải chẳng Thánh, chẳng xuất ly. Đức xả của Như Lai thường chuyển pháp luân thanh tịnh thương mến chúng sinh chẳng bỏ rời. Đức xả của Như Lai nhậm vận thành tựu, vì chẳng theo nơi đối trị.

Này Xá-lợi-phất! Đức xả của Như Lai, chẳng cao cũng chẳng hạ liệt, an trụ được nơi bất động rời xa hai bên, vượt khỏi tất cả suy lường xem xét, quán đái theo thời cũng chẳng quá thời, không lay động không suy tư, không phân biệt, không dị phân biệt, không tu không tổn, không có kiêu căng phóng dật, không có thị hiện, là chân tánh, là như tánh, là tánh chẳng hư vọng, chẳng phải tánh chẳng như, có vô lượng đức tánh như vậy.

Này Xá-lợi-phất! Đức đại xả của Như Lai thành tựu như vậy, vì muốn chúng sinh được viên mãn đức xả ấy mà nói pháp này. Đây gọi pháp Phật bất cộng thứ sáu của Như Lai: Đức xả không phân biệt.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào gọi là chí mong cầu không lui giảm của Như Lai? Những gì là chí mong cầu không lui giảm? Đó là chí mong cầu nơi pháp lành.

Lại còn có nghĩa gì gọi là chí mong cầu của Như Lai?

Chí mong cầu đại Từ của Như Lai không giảm. Chí mong cầu đại Bi của Như Lai không giảm. Chí mong cầu thuyết pháp của Như Lai không giảm. Chí mong cầu điều phục chúng sinh của Như Lai không giảm. Chí mong cầu thành thực chúng sinh của Như Lai không giảm. Chí mong cầu giải thoát của Như Lai không giảm. Chí mong cầu giáo đạo Bồ-tát của Như Lai không giảm. Chí mong cầu nói giống Tam bảo khiến chẳng đoạn tuyệt của Như Lai không giảm. Tất cả Như Lai chẳng theo nơi dục mà hành động. Chí mong cầu của Như Lai dùng trí tuệ làm người dẫn đường.

Như tự mình đã chứng chí mong cầu không lui giảm, cũng vì chúng sinh tuyên nói pháp ấy khiến họ chứng được chí mong cầu Nhất thiết trí trí viên mãn. Đây gọi là chí mong cầu không giảm, pháp Phật bất cộng thứ bảy của Như Lai.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào gọi là chánh cần không lui giảm của Đức Như Lai?

Đó là chánh cần chẳng bỏ chúng sinh được hóa độ. Chánh cần không có ý xua đuổi chúng nghe pháp. Giáo hóa chẳng lui mất như vậy nên gọi chánh cần của Như Lai chẳng giảm.

Này Xá-lợi-phất! Nếu có chúng sinh thích nghe pháp, đáng là pháp khí, có thể nghe pháp mãi cả kiếp không biết mỏi, gặp thỉnh chúng như vậy, Như Lai cũng thuyết pháp suốt kiếp chẳng rời pháp tòa, chẳng ăn uống mà thuyết pháp luôn chẳng nghỉ.

Giả sử cách xa hằng hà sa thế giới có một chúng sinh thuộc giới hạn giáo hóa của Phật, Như Lai liền đích thân đến tại chỗ họ để giáo hóa cho họ được ngộ nhập. Chánh cần của Như Lai không hề mỏi nhọc nhằm chán.

Này Xá-lợi-phất! Thân của Như Lai không hề mỏi mệt, lời nói và thân tâm của Như Lai cũng không hề mỏi mệt. Vì sao? Vì thân, lời nói và tâm của Như Lai luôn khinh an.

Này Xá-lợi-phất! Từ nhiều kiếp Như Lai phát khởi tinh tấn và ca ngợi đức tinh tấn, vì chúng sinh mà nói pháp ấy cho họ siêng tu tập đức tinh tấn để được chúng Thánh giải thoát.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ tám của Như Lai: Đức chánh cần không giảm.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là Như Lai đối với tất cả pháp và tất cả chúng tánh tất cả niệm không lui giảm? Vì niệm của Như Lai không lui giảm vậy.

Này Xá-lợi-phất! Như Lai chứng được Vô thượng Bồ-đề, quán trí không gián đoạn. Tâm của tất cả chúng sinh nối tiếp biết các sự quá khứ, vị lai, ở trong ấy Như Lai đều biết rõ không có quên mất. Biết như thật tâm hành của chúng sinh rồi, Như Lai không hề tác ý trong đó mà sự nhớ biết của Như Lai không lui giảm.

Này Xá-lợi-phất! Như Lai an lập ba tụ chúng sinh, căn tánh ngộ nhập hiểu biết và tu hành của họ, xét biết rõ rồi Như Lai chẳng để ý nghĩ nhớ quan sát nữa, mà Như Lai thường vì họ thuyết pháp đúng chỗ chẳng hề thôi nghỉ. Vì sao? Vì đức niệm của Như Lai không lui giảm vậy. Như tự mình chúng niệm không lui giảm, cũng vì chúng sinh mà tuyên nói pháp ấy cho họ vĩnh viễn dứt niệm thoái giảm.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ chín của Như Lai: Đức niệm không giảm.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là Tam-ma-địa của Phật không thoái giảm?

Này Xá-lợi-phất! Tam-ma-địa của Phật và tất cả pháp, tánh ấy bình đẳng, chẳng phải không bình đẳng. Vì sao? Vì tất cả pháp và tất cả chúng pháp không có tánh gì chẳng bình đẳng.

Này Xá-lợi-phất! Do nhân duyên gì mà Tam-ma-địa của Phật không giảm?

Vì chân như bình đẳng thì Tam-ma-địa bình đẳng, vì Tam-ma-địa bình đẳng thì Như Lai bình đẳng. Vì hay chứng nhập tánh bình đẳng như vậy, nên Tam-ma-địa ấy gọi là đẳng định.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Nếu tham té bình đẳng thì lìa tham té bình đẳng. Nếu sân té bình đẳng thì lìa sân té bình đẳng. Nếu si té bình đẳng thì lìa si té bình đẳng. Nếu hữu vi té bình đẳng thì vô vi té bình đẳng. Nếu sinh tử té bình đẳng thì Niết-bàn té bình đẳng.

Vì Như Lai chứng nhập tánh bình đẳng như vậy nên Tam-ma-địa của Như Lai không lui giảm. Vì sao? Vì tánh bình đẳng không thoái giảm.

Này Xá-lợi-phất! Tam-ma-địa của Phật chẳng phải tương ưng với nhãn, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý. Tại sao? Do không tương ưng vậy, nhưng nơi Như Lai sáu căn không thiếu. Tam-ma-địa của Phật chẳng y nơi địa, thủy, hỏa, phong bốn đại, chẳng y nơi Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới, chẳng y nơi thế gian này và thế gian khác. Tại sao? Do không nương tựa vậy. Vì thế mà không lui, không giảm. Đã tự chứng Tam-ma-địa không giảm, Đức Như Lai cũng vì chúng sinh tuyên nói pháp ấy cho họ chứng được các Tam-ma-địa.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười của Như Lai: Tam-ma-địa không giảm.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là trí tuệ không giảm của Như Lai?

Này Xá-lợi-phất! Những gì là trí tuệ của Như Lai?

Đó là trí biết rõ các pháp chẳng nhờ người khác, trí nói diệu pháp cho các hữu tình, trí thiện xảo vô tận, trí hiểu biết không ngại, trí phân biệt tất cả nghĩa, trí ngộ nhập một nghĩa cả trăm ngàn đại kiếp nói cũng chẳng hết, trí dứt lưới nghi khi được nghe, trí nơi tất cả chỗ không chướng ngại, trí lập và nói ba thừa, trí thấu rõ khắp tám muôn bốn ngàn tâm hành của hữu tình, trí mở dạy tám muôn bốn ngàn pháp tạng.

Này Xá-lợi-phất! Trí tuệ của Như Lai không ngần, không mé, không có cùng tận. Vì trí tuệ ấy chẳng thể cùng tận vậy. Do trí tuệ ấy chẳng cùng tận, nên từ trí tuệ ấy thuyết pháp cũng không cùng tận, vì thế mà gọi trí tuệ của Như Lai không lui giảm. Như tự chứng trí tuệ không giảm, Như Lai cũng vì chúng sinh nói pháp ấy cho họ chứng được trí tuệ vô tận.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười một của Như Lai: Trí tuệ không giảm.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là giải thoát không giảm của Như Lai?

Này Xá-lợi-phất! Những gì là giải thoát của Như Lai?

Này Xá-lợi-phất! Hàng Thanh văn thừa do ngộ âm thanh mà được giải thoát. Hàng Độc giác thừa do ngộ các duyên mà được giải thoát. Chư Phật Như Lai xa rời tất cả chấp trước hai bên mà được giải thoát, nên gọi là Như Lai giải thoát. Giải thoát ấy, với tiền tế thì không trói buộc, với hậu tế thì không chuyển hành, với hiện tại thì không trụ trước.

Này Xá-lợi-phất! Giải thoát hai chấp nhãn với sắc. Cũng vậy, giải thoát hai chấp nhĩ với thanh, tỷ với hương, thiệt với vị, thân với xúc. Vì nương nơi giải thoát nên nhiếp thọ không chấp.

Này Xá-lợi-phất! Tâm cùng với trí, tự tánh sáng sạch, thể không vết không nhơ. Vì thế nên chư Phật do sát-na tâm tương ưng tuệ mà chứng được Vô thượng Bồ-đề. Theo chỗ chứng Bồ-đề của mình, Như Lai cũng vì chúng sinh nói pháp ấy khiến cho họ chứng viên mãn Bồ-đề.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười hai của Như Lai: Giải thoát không giảm.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là tất cả thân nghiệp của Như Lai do trí dẫn đường và theo trí mà chuyển?

Này Xá-lợi-phất! Do Phật đã thành tựu thân nghiệp ấy nên tất cả hữu tình hoặc thấy Như Lai liền điều phục, hoặc nghe Như Lai thuyết pháp cũng đều điều phục. Vì thế nên Như Lai hoặc hiện yên lặng điều phục chúng sinh, hoặc hiện uống ăn điều phục chúng sinh, hoặc hiện các oai nghi điều phục chúng sinh, hoặc hiện những tướng thù thắng điều phục chúng sinh, hoặc hiện tùy hình tốt đẹp để điều phục chúng sinh, hoặc hiện tướng không thấy đánh để điều phục chúng sinh, hoặc hiện tướng quán sát điều phục chúng sinh, hoặc hiện thân quang chiếu sáng điều phục chúng sinh, hoặc hiện bước đi cát chân hạ chân điều phục chúng sinh, hoặc hiện qua lại thành áp điều phục chúng sinh.

Này Xá-lợi-phất! Nói tóm lại, không có oai nghi nào của Phật mà chẳng điều phục chúng sinh, vì thế nên nói tất cả thân nghiệp của Như Lai do trí làm người dẫn đường, theo trí mà chuyển. Như tự chứng thân nghiệp như vậy, Như Lai cũng vì chúng sinh nói pháp ấy cho họ chứng nhập thân trí như vậy.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười ba của Như Lai: Thân nghiệp theo trí chuyển.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là tất cả ngữ nghiệp của Như Lai do trí làm người dẫn đường và theo trí mà chuyển?

Này Xá-lợi-phất! Phật Như Lai không bao giờ thuyết pháp hư dối. Do trí làm người dẫn

đường nên lời Phật thọ ký đều tròn đủ cả. Lời Phật nói ra đều rõ ràng vi diệu.

Này Xá-lợi-phất! Ngôn ngữ của Phật theo hiện thật mà chuyển chẳng thể nghĩ bàn. Nay sẽ lược kể:

Ngôn ngữ của Phật là lời nói dễ hiểu rõ, là lời nói dễ biết rõ, lời nói chẳng cao đại, lời nói chẳng ty hạ, lời nói thù thắng, lời nói chẳng tà khúc, lời nói chẳng vấp vấp, lời nói chẳng phiền loạn, lời nói chẳng ngập ngừng, lời nói chẳng thô cứng, lời nói chẳng ần mắt, là lời nói nhu hòa, lời nói đáng vui thích, lời nói chẳng trống thiếu, lời nói chẳng nhẹ rung, lời nói chẳng lập cập, lời nói chẳng phiền muộn, lời nói chẳng quá mau, lời nói khéo quyết đoán, lời nói khéo giảng giải, lời nói tốt hay tốt, lời nói thắng diệu, lời nói khéo xướng đạo, lời nói thanh lớn, lời nói như sấm nổ, lời nói không sót thừa, lời nói như uống cam lộ, lời nói có ý nghĩa, lời nói đáng gần gũi, lời nói phóng khoáng, lời nói đáng yêu, lời nói không nhiễm trần, lời nói rời trần cấu, lời nói không nhờn, lời nói không đục, lời nói không lỗ mãng, lời nói oai nghiêm, lời nói không chướng ngại, lời nói hay dạy dỗ, lời nói sáng sạch, lời nói chánh trực, lời nói không khiếp sợ, lời nói không khuyết giảm, lời nói chẳng nhẹ gấp, lời nói hay sinh vui mừng, lời nói làm cho thân khoan khoái, lời nói làm cho tâm hớn hờ, lời nói làm hết tham, lời nói làm dứt sân, lời nói làm mất si, lời nói trừ ma, lời nói dẹp ác, lời nói xô ngã dị luận, lời nói có biểu thị, lời nói như tiếng trống trời, lời nói mà người trí vui thích, lời nói như tiếng Tiên điều, lời nói như tiếng Thiên đế, lời nói như tiếng Phạm thiên, lời nói như tiếng hải triều, lời nói như tiếng vân lôi, lời nói như tiếng động đất động núi, lời nói như tiếng chim hồng hạc chúa, chim khổng tước chúa, chim hoàng ly, chim mạng mạng, chim ngỗng chúa, chim nhận chúa; lời nói như tiếng lộc vương, như tiếng nhạc, như tiếng loa, như tiếng tiêu, lời nói dễ biết dễ hiểu, lời nói rành rẽ, lời nói đẹp dạ, lời nói đáng lắng nghe, lời nói sâu xa, lời nói không ngọng nghịu, lời nói vui tai, lời nói sinh căn lành, lời nói không thiếu văn cú, lời nói khéo trình bày văn cú, lời nói đúng văn cú, đúng nghĩa, đúng pháp, đúng thời, đáp đúng, chẳng lỗi thời, lời nói biết căn tánh thắng liệt, lời nói trang nghiêm bố thí, lời nói trì giới thanh tịnh, lời nói truyền dạy nhân nhục, lời nói luyện tập tinh tấn, lời nói khiến thích thiền định, lời nói ngộ nhập chánh tuệ, lời nói khéo nhóm đức Từ, lời nói đức Bi không moi, lời nói đức Hỷ trong sạch, lời nói chứng nhập đức Xả, lời nói an lập ba thừa, lời nói nổi vững Tam bảo, lời nói an lập ba tụ, lời nói thanh tịnh ba giải thoát, lời nói tu khắp đế lý, lời nói tu khắp trí tuệ, lời nói người đạt chẳng chê, lời nói bậc Thánh khen ngợi, lời nói lượng như hư không, lời nói thành tựu vi diệu Nhất thiết chủng.

Lời nói của Như Lai vô lượng, vô biên thanh tịnh vi diệu như vậy, vì thế nên nói ngữ nghiệp của Như Lai dùng trí làm người dẫn đường, theo trí mà chuyển. Như tự mình đã chứng ngữ nghiệp như vậy, Như Lai cũng vì chúng sinh mà tuyên nói pháp ấy khiến họ được chứng nhập ngữ nghiệp như vậy.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười bốn của Như Lai: Ngữ nghiệp theo trí chuyển.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là tất cả ý nghiệp của Như Lai dùng trí làm người dẫn đường, theo trí mà chuyển.

Này Xá-lợi-phất! Luận về Như Lai thì tâm, ý và thức đều chẳng nói được. Luận về Như Lai thì phải do trí để cầu, vì trí tăng thượng nên gọi là Như Lai. Trí của Như Lai theo đến tâm của tất cả chúng sinh, theo vào ý của tất cả chúng sinh, chẳng rời thức của tất cả chúng sinh, đốt sạch các pháp, các Tam-ma-địa, chẳng theo các duyên, vượt qua tất cả cảnh giới sở duyên, xa rời duyên sinh, dứt ba cõi các loài, vượt khỏi giống kiêu mạn, giải thoát nghiệp ma, rời các đua nịnh dối trá; bỏ ngã, ngã sở; dứt trừ vô minh si ám, khéo tu các trợ đạo chi, đồng với hư không, chẳng có phân biệt, không khác biệt với pháp giới.

Này Xá-lợi-phát! Như Lai chứng nhập ý nghiệp như vậy, trí làm người dẫn đường theo đúng tâm của chúng sinh mà thuyết pháp cho họ cũng chứng nhập ý ấy.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười lăm của Như Lai: Ý nghiệp theo trí chuyển.

Lại nữa, này Xá-lợi-phát! Thế nào là Như Lai đối với đời quá khứ dùng trí không chấp trước, không chướng ngại chuyển hành?

Này Xá-lợi-phát! Tại sao trí ấy gọi là chuyển hành?

Này Xá-lợi-phát! Như Lai dùng trí không chướng ngại có thể biết được trong vô lượng, vô biên đời quá khứ có bao nhiêu cõi nước hoặc thành hoặc hoại, tất cả sự việc xảy ra đó vô lượng, vô số, Như Lai đều xét biết. Cho đến trong những cõi nước ấy có bao nhiêu cây cỏ, rừng rậm, cây thuốc, tất cả những việc ấy Như Lai đều biết rõ. Trong các cõi nước, thân tướng của chúng sinh, sự giả lập của chúng sinh, tất cả những tướng ấy Như Lai đều biết rõ. Lại nữa, trong những cõi ấy, có bao nhiêu chủng tánh và sắc tướng của chúng sinh, Như Lai đều biết rõ. Trong đó có chư Phật xuất thế, chư Phật thuyết chánh pháp, những việc ấy Như Lai đều phân biệt biết rõ như thật. Trong đó có bao nhiêu chúng sinh do Thanh văn thừa đắc đạo, hoặc do Độc giác thừa, hoặc Đại thừa đắc đạo, Như Lai đều biết rõ. Cho đến những cõi ấy có hình tướng sai biệt, chúng Tỳ-kheo Tăng, thọ lượng, chánh pháp trụ thế, uống ăn, thở hít Như Lai đều biết rõ.

Này Xá-lợi-phát! Tướng dạng đời quá khứ của tất cả hữu tình, hoặc chết, hoặc sinh, hoặc cõi, hoặc loài, ở nơi đây Như Lai đều biết rõ thật. Các hữu tình ấy bao nhiêu chủng tánh, bao nhiêu căn tánh, bao nhiêu hành tánh, bao nhiêu hiểu biết, có vô lượng thứ sai biệt Như Lai đều biết rõ. Như Lai lại biết những tâm niệm nối tiếp nhau của tất cả chúng sinh ấy, như là những tâm không xen tạp như vậy, những tâm sinh khởi như vậy, Như Lai đều biết rõ.

Này Xá-lợi-phát! Hoặc dùng hiện trí, hoặc dùng chủng loại trí, Như Lai chứng biết được tất cả tâm nối tiếp đã quá vãng trong đời quá khứ. Tự mình đã chứng trọn vẹn trí ấy, Như Lai cũng vì chúng sinh mà nói pháp ấy khiến cho họ được chứng nhập trí như vậy.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười sáu của Như Lai: Trí không chướng ngại biết đời quá khứ.

Lại nữa, này Xá-lợi-phát! Thế nào là Như Lai đối với đời vị lai dùng trí không chấp trước, không chướng ngại chuyển hành? Vì sao trí ấy gọi là chuyển?

Này Xá-lợi-phát! Trong đời vị lai có bao nhiêu vị Phật, hoặc sẽ xuất hiện, hoặc sẽ diệt độ, hoặc lại sẽ có, hoặc lại sẽ không, ở tại đây Như Lai đều biết rõ.

Cho đến hỏa kiếp thiêu ở vị lai, thủy kiếp hoại ở vị lai, phong kiếp ở vị lai, cho đến tất cả các cõi Phật sẽ tồn tại lâu hay mau, tất cả những sự khác biệt ấy, ở tại đây Như Lai đều biết rõ.

Như thế cho đến, trong đời vị lai, các cõi Phật có bao nhiêu địa giới, có bao nhiêu vi trần, có bao nhiêu cỏ cây, lùm rừng, cây thuốc, cho đến bao nhiêu tinh tú khác biệt, ở tại đây Như Lai đều biết rõ.

Như thế cho đến khắp đến trong mỗi mỗi cõi Phật ở vị lai chư Phật, Độc giác, Thanh văn và Bồ-tát xuất hiện ra đời, hoặc uống ăn, hoặc đi đứng, hoặc thở hít, ở tại đây Như Lai đều biết rõ. Cho đến mỗi mỗi vị Phật giáo hóa sai khác, quan sát tánh của hữu tình sẽ chứng giải thoát, hoặc nương Thanh văn thừa, hoặc nương Độc giác thừa, hoặc nương Đại thừa mà chứng giải thoát, ở tại đây Như Lai đều biết rõ.

Cùng tận đời vị lai, trong mỗi mỗi cõi Phật có bao nhiêu chúng sinh chỗ sinh ra sai khác, cho đến tâm và tâm sở của chúng hữu tình ấy, ở tại đây Như Lai đều biết rõ. Tự mình đã chứng được trí ấy, Như Lai cũng vì chúng sinh mà tuyên nói pháp ấy khiến họ chứng được

trí như vậy.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười bảy của Như Lai: Trí không chướng ngại biết đời vị lai.

Lại nữa, này Xá-lợi-phất! Thế nào là Như Lai đối với đời hiện tại dùng trí không chướng ngại, không đả trước chuyển hành? Vì sao trí ấy gọi là chuyển?

Này Xá-lợi-phất! Như Lai đối với trong tất cả cõi Phật hiện tại ở mười phương có ba loại phương tiện đều như thật biết rõ; có bao nhiêu vị Phật, chúng Bồ-tát, chúng Thanh văn, chúng Độc giác, có bao nhiêu sai khác Như Lai đều biết rõ.

Như Lai biết rõ những sắc tướng của các tinh tú, cỏ cây, lùm rừng,... trong đời hiện tại; cho đến tất cả địa giới, vi trần trong mười phương ở hiện tại, Như Lai đều biết rõ.

Này Xá-lợi-phất! Tất cả thủy giới chẳng thể nghĩ bàn trong các cõi nước ở mười phương, Như Lai dùng đầu một sợi lông mà chấm từng giọt cho đến hết, số không thể lường như thế đều phương tiện biết rõ. Đối với tất cả hỏa giới bốc cháy khác nhau trong các cõi nước ở mười phương, Như Lai đều phương tiện biết rõ. Đối với tất cả phong giới nương sắc hiện khởi trong các cõi nước ở mười phương, Như Lai đều phương tiện biết rõ. Đối với hư không giới không ngần mé trong các cõi nước ở mười phương, Như Lai đều phương tiện biết rõ.

Này Xá-lợi-phất! Như Lai biết rõ ba loại chúng sinh giới trong hiện tại, cho đến biết rõ hiện tại địa ngục chúng sinh giới, sinh nhân và xuất nhân của họ; biết rõ hiện tại súc sinh giới, sinh nhân và xuất nhân; biết rõ hiện tại ngạ quỷ giới, sinh nhân và xuất nhân; biết rõ hiện tại nhân gian chúng sinh giới, sinh nhân và tử nhân; biết rõ hiện tại thiên thượng chúng sinh giới, sinh nhân và tử nhân; biết rõ hiện tại các tâm, tâm sở nối tiếp của tất cả chúng sinh, có tánh phiền não hoặc rời tánh phiền não; biết rõ hiện tại những chúng sinh được hóa độ có căn tánh sai biệt, hiện tại những chúng sinh chẳng phải được hóa độ có căn tánh sai biệt. Tất cả các căn sai biệt của chúng sinh vô lượng như vậy, Như Lai đều biết rõ thật.

Này Xá-lợi-phất! Như Lai biết rõ tất cả các pháp trong hiện tại như thế, chẳng phải trí của Như Lai tùy theo hai thức hành mà vì để chúng sinh ngộ nhập pháp không hai nên nói pháp ấy khiến họ giác ngộ trí như vậy.

Đây gọi là pháp Phật bất cộng thứ mười tám của Như Lai: Trí không chướng ngại biết đời hiện tại.

Này Xá-lợi-phất! Chư Phật Như Lai thành tựu mười tám pháp Phật bất cộng như vậy viên mãn không thừa, phóng ánh sáng chiếu sáng tất cả đại chúng khắp mười phương. Lại vì ánh sáng hiếm có hy hữu, kỳ đặc tên Xưng công đức pháp ấy, nên che khuất tất cả chúng hội thiên ma.

Này Xá-lợi-phất! Pháp Phật bất cộng của Như Lai chẳng thể nghĩ bàn không ngần, không mé như hư không. Nếu có người muốn tìm cầu ranh giới của pháp Phật bất cộng ấy thì chẳng khác gì người muốn tìm cầu biên tế của hư không.

Các Đại Bồ-tát nghe pháp Phật bất cộng của Như Lai chẳng thể nghĩ bàn như hư không rồi liền kính tin không làm, không nghi càng thêm vui mừng hơn hờ phát ý tưởng hy hữu diệu kỳ.

Bấy giờ, Đức Thế Tôn muốn tuyên lại nghĩa ấy nên nói kệ rằng:

*Thân, ngữ, ý nghiệp của Đạo Sư
Không có lỗi lầm cũng không động
Và dùng pháp ấy độ chúng sinh
Đây là pháp Bất cộng của Phật.
Tâm Phật chẳng cao cũng chẳng thấp*

Rốt ráo rời xa sân và ái
Luôn luôn không tranh, dứt hẳn tranh
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Đạo Sư nơi pháp và cùng trí
Giải thoát sở hành không vọng niệm
Những trí vô ngại cũng không mất
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Hoặc đứng, hoặc ăn, hoặc kinh hành
Hoặc ngồi, hoặc nằm tâm thường định
Không loạn cũng không chúng sinh tướng
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Đạo Sư nơi cõi nước chư Phật
Hữu tình và Phật không dị tướng
Đại trí an trụ tánh bình đẳng
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Đạo Sư không có xả giận trạch
Vì khéo tu đạo thắng quyết định
Không có phân biệt, phân biệt khác
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Thiện dụng Đạo Sư không lui giảm
Thường chung cùng Từ bi phương tiện
Điều phục chúng sinh rộng vô lượng
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Đạo Sư tinh tấn thường không giảm
Hóa độ chúng sinh lượng vô biên
Ba nghiệp điều phục các chúng sinh
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Đạo Sư đại niệm thường không giảm
Ngồi tòa Bồ-đề thành Chánh giác
Giác ngộ các pháp vô lượng giác
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Không có phân biệt, phân biệt khác
Tự nhiên an trụ định bình đẳng
Tĩnh lự chẳng nương tất cả pháp
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Trí tuệ của Phật rất kiết tường
Liễu đạt tất cả hạnh chúng sinh
Diễn nói pháp màu tùy ý rõ
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Thanh văn, Độc giác chứng giải thoát
Giải thoát của Phật rất thù thắng
Vô ngại ly cấu như hư không
Đại xả của Phật khó nghĩ bàn
Chư Phật xưa nay không tâm niệm
Tự tánh giải thoát tâm tương tục

Như pháp giải thoát vì chúng nói
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Chúng sinh mắt thấy Phật oai nghi
Hoặc đứng, hoặc đi vào thành ấp
Tướng tốt quang minh hiển hiện ra
Họ được điều phục đồng tu thiện
Đạo Sư từ oai phóng quang minh
Vô lượng chúng sinh thọ an lạc
Quang minh chiếu khắp độ chúng sinh
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Đạo Sư tự nhiên diễn pháp âm
Chúng sinh đều nghe tùy ý hiểu
Được nghe tiếng pháp như vang ứng
Là pháp bất cộng của Như Lai.
Đạo Sư vĩnh viễn không ý nghiệp
Những hành nghiệp chuyển đều do trí
Trí vào trong tâm của chúng sinh
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Các Tam-ma-địa và tinh lục
Khéo tu thành mãn lìa hý luận
Trụ tánh bình đẳng như hư không
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Nơi tất cả pháp đời quá khứ
Bao nhiêu cõi nước bao nhiêu chúng
Trí Phật vô ngại đều biết rõ
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Nơi tất cả pháp đời vị lai
Thế giới sẽ có hoặc sẽ không
Chúng sinh, quốc độ và chư Thánh
Phật đều biết rõ không dư sót
Đạo Sư quan sát đời vị lai
Tâm tĩnh không bao giờ tán loạn
Chúng sinh và pháp biết như thật
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Nơi tất cả pháp đời hiện tại
Phật trí vô ngại đều biết rõ
Cảnh giới của Phật đồng hư không
Là pháp Bất cộng của Như Lai.
Đã nói pháp Bất cộng của Phật
Đủ số mười tám chẳng nghĩ bàn
Chân như thật tánh đồng hư không
Các Đại Bồ-tát tin nhận được.

Này Xá-lợi-phát! Đây gọi là Như Lai thành tựu mười tám pháp Phật bất cộng. Do thành tựu mười tám pháp ấy nên Như Lai ở giữa đại chúng như sư tử rống tuyên bố rằng: “Ta ở Bạc Thế Tôn hay chuyển pháp luân thanh tịnh mà tất cả thế gian hoặc Người hoặc

Trời, Ma vương, Phạm vương, Sa-môn, Bà-la-môn đều chẳng thể chuyển đúng pháp được.”

Này Xá-lợi-phất! Các Đại Bồ-tát đã an trụ nơi đức tin thanh tịnh, đối với mười điều chẳng nghĩ bàn và mười thứ pháp chẳng thể nghĩ bàn của Như Lai, đều kính tin, tâm chí thanh tịnh, chẳng mê mờ, chẳng nghi ngờ, càng thêm vui mừng hơn hờ phát ý tưởng hy hữu diệu kỳ.

